

Tractatvs De Pensionibvs Ecclesiasticis

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1671

Cap. XXIII. Quando pensio super pluribus beneficiis in solidum fuit impisita,
vtrum pensionarius teneatur agere contra singulos possessores pro rata.

...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98356](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98356)

Tract. de Pensionib Ecclesiast. Cap. XXII. 59

tere, & aliam eligere; ideo non esse locum optioni: quia cum Papa contulisset Canonicatum cum annexis & connexis, per appositionem manus Papæ tollitur omnis vacatio, præter eam, quæ est in fauorem Coadiutoris: ex decis. per Rot. *decis. 2. de Consuet. in antiq.* Et quod huiusmodi præbendæ essent quidem annexæ, sed non separatæ, nec tituli beneficiarum, quia dicebantur annexæ & simplices portiones de corpore communi Capituli, exemptæ à quocunque titulo, vacatione, & collatione, inter Canonicos postea æqualiter diuidendæ; & sic Coadiutor non acquirit eas ex nouo titulo, sed retinet primum; & per consequens cessat optio: & præ-

benda optata pertinet suo tempore ad Coadiutorem, iuxta dicta superius. Et licet annexio hoc casu non sit perpetua, tamen adhæret spiritualitati, & cadit sub prouisione Canonici cum suis annexis: ut habetur in *Cordub. Coadiutoria, die 27. Nouemb. 1619. coram Ill. bo. me. D. meo colendiss. Archiepiscopo Seleuciensi. in recent. part. 4. tom. 2. decis. 140. & decis. 385. num. 2. versic. nec immerito, part. 3. Recent. Gregor. decis. 478. n. 6.* † Vnde sequitur hoc etiam casu, sicut 15 præstimonium, seu præbenda transit ad Coadiutorem, excluso iure optandi prætenso ex parte Capituli, ita onus pensionis impositæ super Canonicatu, & præstimonio, seu præbenda transire in totum ad Coadiutorem.

CAPVT XXIII.

ARGVMENTVM.

VANDO pensio fuit imposita super pluribus beneficiis in solidum, vtrum Pensionarius teneatur agere pro rata contra vtrumque? Et quomodo debeat fieri solutio, facta separatione & dismembratione fructuum, aut etiam titulorum? Et vtrum diuisio pensionis inter diuersos debitores fiat iuxta proportionem Arithmeticam, vel Geometricam. Pluribus factis translationibus excedentibus summam à Pontifice limitatam, vtrum anteriores sint reuocabiles; & vtrum posteriores in testamento eodem, vel diuersis, præualere debeant? Quid dicendum sit de duabus pensionibus incompatilibus super eodem beneficio sub eadem Data concessis.

SVMMARIVM.

- 1 Is cui pensio fuit assignata in solidum super pluribus beneficiis, habet electionem agendi contra quod voluerit, si sit capax pensionis.
- 2 Pensione super duobus beneficiis assignata, quorum alterum Regularis retinuit, alterum resignauit, pro rata quilibet possessor tenetur ad solutionem pensionis.
- 3 Si Pensio fuerit imposita super pluribus beneficiis inæqualis valoris, quomodo fiet diuisio.
- 4 Quid si fuerit designatum, pro qua summa quodlibet ex duobus beneficiis teneatur?
- 5 Quid si pensio fuerit imposita super pluribus beneficiis vnitis, quæ postea separantur?
- 6 Non datur clausula, sine retardatione solutionis pensionis, quando agitur de pensione super pluribus beneficiis imposita.
- 7 Quando id quod separatur à beneficio est veluti prædium ipsius beneficii, illius beneficii possessor non eximitur à solutione pensionis, si illam beneficium ferre possit.
- 8 Si translatio facta fuerit in articulo mortis vicibus excedentibus summam permissam, quæ translatio præualeat.
- 9 Translatio in articulo mortis videtur reuocabilis. Sed contra *infr. num. 13.*
- 10 Facultas transfrendi, etiam in articulo mortis, potest fieri per dispositionem inter viuos.
- 11 Vocati ex eodem testamento prius nominati præferuntur. Sed contra, quod omnes pro rata admittantur, *n. 12.*
- 12 Nominationibus, aut translationibus factis diuersis temporibus, prior præfertur.
- 14 Translatio est diuidua, & in ea vile per inutile non vitium.
- 15 Re integra admittitur variatio in translatione pensionis semel tantum.

- 16 Pensione super duobus beneficiis imposita, si vnum ex illis resignetur, quilibet possessor tenetur pro rata fructuum ad illius solutionem.
- 17 Diuisio hæc fieri debet iuxta proportionem Geometricam.
- 18 Explicatur Decisio Seraphini 1429.
- 19 Quomodo inter se differant dismembratio fructuum beneficii, & dismembratio titulorum.
- 20 Quando fit dismembratio titulorum, & pensio non fuit imposita cum clausula, in solidum; quilibet ex possessoribus titulorum non potest conueniri nisi pro rata fructuum beneficii.
- 21 Si eodem tempore, & sub eadem data concessæ fuerint pensiones incompatibiles, neutra concessa valet.

EX iis quæ in præcedenti capite dicta sunt, tanquam huius questionis præambula, notabilis oritur difficultas? Quando videlicet pensio super pluribus beneficiis fuit imposita, vel super Canonicatu & præstimonio, quomodo, & pro qua rata, an verò in solidum quilibet concurrere debeat ad pensionis solutionem? In qua. Prima hæc stabilienda est conclusio: † Quod si pensio super pluribus beneficiis in solidum assignata fuerit, Pensionarius habet electionem super quo beneficii corpore velit pensionem retinere, dummodo tale beneficium sit capax pensionis, & pensio tertiam fructuum partem non excedat: ut fuit decisum per Rot. apud Seraphin. *decis. 1429. n. ult.* Quia licet fructus omnes sint obligati pro pensione, tamen ubi sunt plures fructuum possesores, potest creditor eligere ut dirigat suam petitionem contra quem velit: *l. Moschis, de iur. fisc. & ibi Bartol. & ante eum Gloss. in verb. Possessorem.* Quod procedit in dismembratione fructuum: nam de dismembratione titulorum postea agitur.

Secundò quaritur quid dicendum, si pensio fuerit

60 Petri Francisc. de Tonduti Sanlegerij

rit imposita super duobus beneficiis simpliciter, & non in solidum, quorum alterum Titularis retinuit, alterum resignavit; quis ad pensionis solutionem teneatur? Respondetur, pensionis solutionem ad utrumque beneficii possessorem spectare pro rata, nempe si fructus utriusque sunt æquales, onus æqualiter diuidetur: † Quod si inæqualis valoris fuerint, sine clausula *solidi rediens*, fiet diuisio pro rata: per *cap. constitutus*, cum ibi notat, per Abb. & Anchar. de *relig. domib.* † Cessabit tamen difficultas, si ut fieri solet, pensio quodlibet ex beneficiis concernens in supplicatione exprimat: ita Gambat. de *potest. Legat. lib. 6. num. 668.* † Vbi etiam dicit hoc similiter obseruandum, quando pensio est imposita super duobus Ecclesiis vnitis, quæ separantur: illamque sequitur Paris. de *resignat. lib. 6. quest. 2. num. 64.* & alij quos citat Monet. de *option. Canon. cap. 7. quest. 3. n. 49.*

6 Hinc fit, quod si super duobus beneficiis pensio fuerit imposita, & Pensionarius agat pro consequenda solutione suæ pensionis, Causa non solet committi cum clausula, *citra retardationem solutionis*: quia hoc casu pensio non est liquida; oportet enim prius liquidare ad quid ascendat rata pensionis quodlibet beneficiorum concernens, vt probat Marefcot. v. ar. *resol. lib. 1. cap. 21. n. 16.* Campanil. in *diuers. iur. Canon. lib. 1. cap. 13. n. 287.* Salgad. de *Reg. protect. part. 3. cap. 3. n. 71.*

7 Tertiò, si pensio super duobus beneficiis fuerit imposita, veluti super Canoniatu & beneficio illi annexo; videtur quidem imposita pro rata fructuum utriusque, cum simpliciter, & non cum clausula *solidi* fuit imposita; & dissoluta vnione, aut beneficiis per optionem inuicem separatis, ille qui beneficium separatim possidet, tenetur pro rata ad solutionem pensionis; quia illa censetur æqualiter imposita super fructibus utriusque beneficii: sed si præstimonium Canoniatui annexum non sit titulus beneficii, sed veluti prædium pro præbenda temporali ipsius Canonici assignatum, pensio non debet diuidi, sed à possessore Canoniciatus soluenda est, si beneficium illam ferre possit: Quia per optionem nullus acquiritur nouus titulus; nec præbenda nec Canoniciatus dimittuntur, sed eadem præbenda idemque Canoniciatus retinentur, & solum præbenda temporalis veluti prædium Canoniatui assignatum dimittitur: ex notatis per Rotam *decis. 6. de consuet. in antiq. Gig. de pensio. quest. 63. num. 2. & 3.* & ita intelligendæ sunt decisiones quæ in contrarium allegari possent: vt per Mant. *decis. 273. per totam.*

8 Quattò, non contemnenda oritur dubitatio, quid dicendum sit de eo qui habet plures pensiones ascendentes ad ducentos aureos, cui Summus Pontifex concessit facultatem transferendi pensiones illas, quas super pluribus & diuersis beneficiis obtinebat, quæ tamen facultas transferendi erat limitata ad summam 100. scutorum: fuit etiam illi concessum quod transferre posset in articulo mortis, ipse tamen in vltima infirmitate constitutus, cessit Vni pensiones vsque ad 40. aureos, Alteri 50. Tertiò & vltimo sexaginta; & sic excessit facultatem sibi concessam.

Super quo dubio in primis decidendum est, vt-rum vltima translatio præualere debeat, † cum Papa concedendo translationem in articulo mortis, habuerit respectum ad actum vltimæ voluntatis, & sic reuocabilem: ita vt vltima translatio præualere debeat, maximè cum pensionum translationes induere videantur naturam vltimæ voluntatis: *cap. Quia in cunctis, de concess. præbend. cap. si pluribus, de præbend. in 6. Roman. consil. 348.* & est in argumentum text. in *l. vnum ex familia, ff. ad Trebellian.* & à

simili faciunt eam, quæ nos diximus in materia electionis, in *nostris quest. civilib. tom. 1. cap. 50.* maximè *num. 50.* vbi probauimus, eum, qui habet eligendi tempore mortis facultatem, posse variare, & electionem quidem in vita factam subsistere si per mortem fuerit confirmata, & in vita non reuocata.

Sed in hac questione Caldas in *tract. de iur. emphyteut. tit. de nominat. emphyt. quest. 10. n. 41.* respondit, primò nominatos posterioribus nominatis esse præferendos: quia non simpliciter Summus Pontifex dederat facultatem transferendi ad tempus mortis restrictam, in quo casu procedunt text. & iura superius allegata, per *d. l. vnum ex familia*, & alia mox alleganda: sed concessio transferendi data fuerat cum clausula ampliatiua, *Etiā in articulo mortis*, quæ non excludit dispositionem factam in vita: vt in terminis propositæ quæstionis decidit Paris. *consil. 46. num. 30. vol. 4.*

Et hoc ampliatur Cald. *dicta quest. 10. de nominat. Emphyt. n. 44. versic. Quare dicendum est*: vt locum habeat, etiam si diuersæ illæ nominationes factæ fuerint in eodem testamento, quia is qui primo loco scriptus est, præualere debet, sicut legata quantitatis pluribus in eodem testamento relicta, non censentur facta animo diminuendi priora relicta: las. post alios in *l. si pluribus, num. 8. ff. de legat. 1.* Sed verius est, inter vocatos ex eodem testamento non præferri vnum alteri, sed omnes ad ratam admitti, vt mox ostendetur.

Verum siquidem est, quod idem Author in *dicta quest. 10. de nominat. num. 46.* dicit sibi maturius deliberanti, quæstionem illam non carere difficultate, quia sicut diuersi legatarij quantitatis sibi faciunt partes per concursum, etiam si aliqui primo loco fuerint ante alios vocati, *d. l. si pluribus, ff. de legat. 1. & l. si testamento, §. 1. & ibi las. n. 2. & 3. C. de iur. nec primò nominati in eodem testamento possunt præterdere pinguius ius: vt per Iason. in dicta l. si pluribus, num. 20. & probatur ex *l. 2. §. 1. ff. de condic. indeb. & ibi Alexand. num. 3. & 4. las. num. 2. Castren. in l. fin. §. licentiam, num. 3. C. de iur. deliber. & ibi Corn. num. 2. Alexand. num. 9.**

Sed hæc iura concludunt quando plurium nominatio facta est eodem tempore, & in eadem dispositione; tunc enim nominatio vnius non potest præualere nominationi alterius: Sed quando vna sit hodie, altera cras, tertia vtrò post aliquot dies, existimo (saluo saniori iudicio) primas nominationes seu translationes præualere vsque ad concurrentiam summæ per Papam concessæ: quia per primas translationes consumpta est transferendi potestas: atque ita tenuit Rota apud Mant. *decis. 153.* † quia cum summa sit diuidua, translatio subsistit vsque ad concurrentiam summæ permixtæ, & quoad residuum corrui, sicut superius suo loco diximus de pensione referuata cum clausula, *dummodo medietatem fructuum non excedat*: quæ regulariter non annullatur, sed reducit: vt dicit Mant. *dicta decis. 153. n. 4.* Quidquid aliud sit in designatione, & limitatione summæ per viam clausula, & non aliàs: quia tunc in parte nulla, est in totum nulla: vt per Mant. in *decis. 173.* confirmatoria præcedentis, *num. 4.* Lotter. *lib. 1. quest. 36. num. 80. & quest. 40. num. 64.* cum pluribus aliis quos ad propositum allegat Salgad. in *tract. inscripto, Labyrinth. credit. part. 2. cap. 4. num. 60.* † Si tamen res esset integra, & nominatio facta fuisset in vltima voluntate, locum semel tantum esse variationi, dixit idem Salgad. *loco cit.* nempe *part. 2. cap. 4. num. 123.*

Quintò

Tract. de Pensionib. Ecclesiast. Cap. XXIII. 61

- 16 Quinto notandum est circa ea, quæ superius diximus de solutione pensionis super duobus beneficiis impositæ in fauorem alicuius personæ, locum etiam habere si postea hæc duo beneficia conferantur diuersis personis: non enim tunc quodlibet beneficium tenebitur in solidum ad solutionem pensionis, sed dumtaxat pro rata fructuum & emolumentorum, quorum ratione soluenda est pensio. Quia non videtur hæc fuisse Summi Pontificis intentio, vt singula beneficia in solidum pensionis onere grauentur; sed quodlibet ad ratam fructuum: Et hic applicantur ea quæ *ibid.* diximus ex Abbat. in cap. *constitut.* num. 8. de Relig. domib. & ita vt non sufficiat diuisio inter duo illa beneficia iuxta proportionem Arithmeticam, videlicet vt quodlibet teneatur pro dimidia; sed iuxta Geometricam, nempe pro rata fructuum & emolumentorum vtriusque beneficii: Gomef. in Compend. vtriusque Signatur. num. 87. Versic. est & alius casus: cum aliis quos citat & sequitur Barbof. in tract. de vniuers. Iur. Eccles. lib. 3. cap. 11. num. 3. versic. Hinc licet.

- 18 Neque hoc contrariatur iis, quæ superius dicta sunt ex Seraphino decis. 1429. quod scilicet facta dismembratione beneficiorum Pensionarius habet electionem agendi aduersus possessorem sibi beneuolentem: Quia hac in re duæ considerationes sunt adhibendæ. Prior est, quod debet distinguere vtrum dismembratio fiat fructuum, aut titulorum: quando enim sola fructuum sit dismembratio, agit Pensionarius contra antiquum debitorem, & beneficii possessorem, si & quatenus illius beneficii restantes sufficiant; alioquin agit etiam contra fructus dismembratos, quia talis dismembratio non potuit fieri cum præiudicio Tertijs, nempe ipsius Pensionarii: Si verò fiat dismembratio etiam titulorum, & tunc Pensionarius agere non potest contra quemlibet in solidum, sed debet prius liquidari pro qua rata quilibet teneatur, ex notatis per Abbat. & Innocent.

in dicto cap. Constitutus, de Religios. Domib. Paris. de resignat. lib. 6. quest. 2. num. 64. Campanil. in diuers. Iur. Canon. Rubr. 1. cap. 13. num. 287. asserens se ita in contradictorio iudicio in causa propria obtinuisse, vt pro beneficio quod per vnum possidebatur, sed tamen duobus conferri poterat, ipse qui vnus erat ex duobus possessoribus, non potuisset conueniri nisi pro medietate pensionis, quia supponendum est in illo casu vtriusque beneficii redditus fuisse æquales. Et ad hoc faciunt tradita per Marefcot. superius allegatum, Salgad. & alios, dum volunt, pensionem super pluribus beneficiis imposita, non concedi executionem pro pensione, donec liquidatum fuerit pro qua rata quis teneatur. Decisio autem Seraphini, loquitur dumtaxat de dismembratione fructuum, & non tituli; vt patet ex illius lectione. Et licet dicat electionem dari Pensionario, vt contra quem voluerit ex possessoribus agat; intelligi debet quando pensio est imposita super duobus beneficiis in solidum: de dismembratione autem titulorum *ibi* non agitur, sed tantum de dismembratione fructuum: sed etiam si supponeremus in dicta decis. 1429. tractari de dismembratione etiam titulorum, illa procederet quando Papa à principio reseruasset pensionem in solidum super vtroque beneficio: si enim hoc non exprimat, censetur in dubio pensio super pluribus beneficiis imposita pro rata: vt explicat Lotter. de re benefic. lib. 1. quest. 38. num. 20. & 21.

Vltimo notandum est, quod si duæ pensiones diuersis personis super eodem beneficio, inuicem per consequens contrariæ, sub eadem Data concessæ fuerint; cum sint inuicem incompatibiles, neutra valebit; & actore suam intentionem clare non probante, reus, & beneficii possessor absoluendus erit, vt in terminis pensionis decisum refert Verall. decis. 236. part. 3. asserens decisionem illam in quadam *Larinenfi pensionis*, fuisse postea confirmatam.

CAPVT. XXIV.

ARGVMENTVM.

CONFESSIO Titularis facta in precibus probat quidem factum & existentiam pensionis, sed non eius validitatem: & quæ sit efficacia confessionis factæ in precibus Principi oblatis. Quid si confessio fuerit dubitativè seu conditionaliter facta; aut Titularis alleget rescriptum sine eius mandato fuisse obtentum; aut confessio facta fuerit aliter quàm in rescripto; vtrum confessio ab vtraque parte facta probeat valorem ad effectum validitatis pensionis, & an in præiudicium Tertijs.

SVMMARIVM.

- 1 Narrans pensionem in rescripto vtrum possit postea agere ad illius nullitatem.
- 2 Qui narrat pensionem, videtur fateri illam esse validam. Sed contra, numeris sequentibus.
- 3 Qui factum narrat, non ideo illius validitatem constituit, & num. 15.
- 4 Confessio non præiudicat in iis quæ in iure constitunt, & num. 17.
- 5 Error confessionis semper opponi potest per Titularem.
- 6 Reiciitur sententia Addentis ad Greg. decis. 57. n. 17.
- 7 Confessio in precibus probat, etiam si rescriptum fuerit declaratum nullum. Sanleger. de Pensionib.

Vel si contra rescriptum fuerit iudicatum, num. 8.

Et præiudicat etiam absenti, num. 9.

Et minori, num. 10.

Et illa confessio amplius reuocari nequit, num. 11.

Etiam si rescriptum fuerit productum in partibus fauorabilibus dumtaxat, num. 12.

- 13 Narrans in patronatu non potest illud impugnare, quamvis in clausulis de eo dubitativè mentionem fecerit.

- 14 Quando rescriptum exigit impensam, presumitur obvenum de mandato partis.

- 16 Confessio in precibus facta circa pensionem, non probat nisi quoad ea quæ ad rescriptum sunt necessaria.

- 18 Decisiones allegatæ per Addentes ad decis. Gregor. 57. fuerunt cum magna cognitione causæ reuocatæ.